

KRUIDWISWIJDING IN ELEN

Luk Indesteege - De kruidwisen staan klaar voor wijding, vooraan staat het O.L.Vrouw beeld van Rust

Elk jaar op **15 augustus** vindt er in Elen aan de Maas een **kruidwiswijding** plaats (kroetwesj in het Ielers, het dialect van Elen). Vele jaren lang werd de kruidwiswijding en alles eromheen georganiseerd door de Landelijke Gilde. Nadien heeft de parochieraad dat werk samen met de kerkfabriek voortgezet.

Normaal gebeurt de viering aan **de kapel O.L.Vrouw van Rust**, maar bij ongunstige weersvoorspellingen gaat de viering door in de kerk. Die is volledig gevuld met meer dan 150 aanwezigen. De misviering begint om 10 uur en nadien zegent de pastoor de vooraf klaargemaakte kruidwisen.

Dit gebruik bestaat al zeker veertig jaar. Waarschijnlijk is het ontstaan na de Eerste Wereldoorlog of misschien zelfs aan het einde van de negentiende eeuw, als reactie op de verering van O.L.Vrouw van Rust die toen begon te groeien in Heppeneert.

Sinds 2012 zijn eens om de vijf jaar mensen uit Heppeneert aanwezig. Zij hebben **het beeld van O.L.Vrouw van Rust** meegebracht in de processie. Het houten beeld is ooit in Elen aan de Maasoever aangespoeld en gedurende de Franse Revolutie veilig verborgen door kruisheer/pastoor Petrus Arnold Coopmans. Nadien is het in de kerk van Heppeneert geplaatst, waar het nog steeds vereerd wordt. En de Elenaren (Ielenèren) voelen zich nog steeds een beetje 'bestolen'.

De **voorbereiding** van de kruidwiswijding vraagt wel wat werk. Vooraf gaan we de kruiden afsnijden langs de Maas en stellen we daarmee een goede tweehonderd kruidwisen samen. Dat gebeurt samen met enkele helpers van de kerkfabriek en Tijs de Vries, onze jongste kompaan. In de kruidwisen zit enkel duizendblad en boerenwormkruid, dat is in Elen altijd zo geweest. 's Morgens zetten wij ook alles klaar aan de kapel: tafel, stoelen, geluidinstallatie, tenzij er regen voorspeld wordt.

Bij mooi weer komt er altijd meer volk, want sommige mensen willen liever niet naar de kruidwiswijding komen wanneer die in de kerk doorgaat. Er komen ook mensen van buurdorpen zoals Rotem, Dilsen en Neeroeteren en er zijn die dag veel misintenties voor overledenen. De **kisten met kruidwisen** worden vooraan in de kerk of bij de altaartafel in open lucht geplaatst, zodat de vele bezoekers en de wijding niet in kunnen grabbelen, maar naar voren moeten komen om hun gewijde kruidwis af te halen.

De kruidwis wordt traditioneel gebruikt bij onweer, tegen blikseminslag en brand: hij wordt dan gans of gedeeltelijk in de stoof gegooid en opgebrand. Met de huidige centrale verwarmingsinstallaties kan dat natuurlijk niet meer, maar een takje verbranden kan ook in een schaal. Sommige mensen steken nu hun kruidwis achter een regenpijp of elektriciteitsleiding.

Een dame met kruidwis vertelde na de zegening dat **dit gebruik op verschillende plaatsen in het Maasland bestaat**, onder meer in Herbricht, maar daarvan vonden we geen bevestiging. We vonden nog een vermelding in Mazonhoven (Maasmechelen) uit 2012. Nadien is het verdwenen. Aan de Nederlandse kant van de Maas zijn er kruidwiswijdingen op 15 augustus in Elsloo, Schin op Geul (Valkenburg) en Thorn.

We onderhouden dit gebruik omdat we ermee grootgebracht zijn, Elen rekent op ons. Na de coronajaren kregen we meermaals de vraag:

'Het gaat toch weer door zeker?'. We ervaren ook **veel dankbaarheid en eer voor ons werk** en dat doet deugd en stimuleert ons om ermee door te gaan. Voor dit alles is er financiële steun van de kerkfabriek voor de huur van de stoelen en geluidinstallatie. Vroeger konden we daarvoor terecht bij de gemeente, maar nu niet meer.

*Gebaseerd op een interview door Luk Indesteege met Rob Dalemans en Rik Opdenakker (Elen, 5 september 2022).

*Deze inzending kadert binnen het project Beleving. 100 levende gebruiken en tradities in Limburg. Een initiatief van het Limburgs Volkskundig Genootschap, in samenwerking met ECRU Erfgoed en Erfgoed Haspengouw, Werkplaats immaterieel erfgoed, Openluchtmuseum Bokrijk, Heemkring Vaart, Haspengouw. TV vzw, Academie voor Streekgebonden Gastronomie en AVANSA-Limburg.

INZENDER

Rik Opdenakker

LOCATIE

3650 Elen

PERIODE

Jaarlijks op 15 augustus

THEMA

Feesten, rituelen en sociale gebruiken

TREFWOORD

#stoet #ritueel #levensbeschouwelijk gebruik #natuur
#religie